

Vastaus Hirvoselle

Matti Virén

Professori

Turun yliopisto

Markku Hirvosen kommenttipuheenvuorossa toistuvat toteamukset ”Viren ei ole lue-
nut”, ”Viren ymmärtää väärin”, ”Viren ei halua
ymmärtää” jne. Tällaisesta keskustelusta ei ole
mitään hyötyä. Hyötyä olisi siitä, että Hirvonen
kertoisi, missä kohdin artikkelissani (Viren
2013) teen virheen. Mitkä laskelmat ja esti-
moinnit on tehty väärin?

Sen sijaan, että Hirvonen tekisi näin, hän
kertoo, että hänen tutkimusraportissaan (Hir-
vonen ym. 2010) painopiste on tyystin muulla
kuin verotarkastusten perusteella tehtyjen har-
maan talouden koon arvioinneissa. Tämä väite
ei ole kovin uskottava, koska julkisuudessa yh-
tenään esiintyvä harmaan talouden kokoarvio
(12,7 miljardia euroa) perustuu mainittuihin
verotarkastusten tuloksiin. Mistään muualta ei
löydy laskelmaa, josta päästäisiin tähän lukuun.
Toki raportissa on muutakin kuin verotarkas-
tusten tietoja, mutta niillä on yleensä vähän
tekemistä taloudellisen analyysin kanssa. Ra-
portissa esimerkiksi väitetään, että pelkästään
harmaita vuokria on nykyrahassa runsas 800
miljoonaa euroa (60 prosenttia ilmoitetuista
vuokrista). Se on jo summana epäuskottava ja

sitä paitsi ristiriidassa Tilastokeskuksen kysely-
tietojen kanssa (Tilastokeskus (2013a,b)). Se,
että en käsittele kaikkia raportissa esitettyjä
”arvioita” ja ”laskelmia”, ei tee niistä oikeita.

Hirvonen tekee suuren numeron siitä, että
hän ei esitä mitään arviota harmaasta taloudesta
saatavista mahdollisista lisätuloista, vaan
harmaan talouden aiheuttamista veromenetyk-
sistä, mikä on Hirvosen mielestä täysin eri asia.
Toki ne ovat eri sanoja, mutta tosiasia kuiten-
kin on, että julkisuudessa esitetyissä arvioissa
harmaasta taloudesta saatavista lisätuloista
viitataan Hirvosen raporttiin. En ole nähnyt
missään Hirvosen kiiruhtaneen korjaamaan ar-
vioita siksi, että hänen tutkimuksensa perus-
teella lisätuloista ei voi sanoa mitään. Kun Hir-
vonen korostaa raporttinsa perusteellisuutta,
hän olisi voinut uhrata edes yhden sivun kysy-
mykselle, mitä seurauksia harmaan talouden
mahdollisella eliminoimisella on.

Omissa laskelmissani on olennaista, että
otan lähtökohdakseni verohallinnon tekemän
luokittelun harmaisiin ja ei-harmaisiin yrityk-
siin. Tähän on yksinkertainen syy. Uskon, että
verohallinnon 5 300 työntekijää pystyvät pa-

remmin arvioimaan tarkastettujen yritysten harmaan luonteen kuin ulkopuoliset Hirvonen tai Virén. Verohallinnon luokittelu näyttää enustavan lähes täydellisesti jälkiverojen maksuasteen: ei-harmaat yritykset maksavat käytännöllisesti katsoen kaiken, harmaat vain yhden neljänneksen. Siitä, ovatko verotarkastukset satunnaisia vai syyperusteisia, on turha kinasella. Kai meidän on uskominen verohallinnon sanaan tässä asiassa. Toisaalta jos tiedetään, missä harmaa talous on, olisi tyhmää tehdä tarkastuksia umpimähkään. Ja Hirvonen itse väittää, että tiedetään.

Hirvosen johtopäätös, jonka mukaan näemykseni harmaan talouden koosta näyttäisi olevan kaukana reaali maailmasta, voi olla totta, mutta miten Hirvonen selittää sen, että 12,7 miljardin euron suuruudesta harmaasta talou-

desta ei loppujen lopuksi saada verotarkastusten avulla valtion kassaan paljoka 10 miljoonaa euroa enempää. 12,7 miljardin (nykyrahassa 14 miljardin) euron harmaan talouden pitäisi olla todellinen kultakaivos. □

Kirjallisuus:

- Hirvonen, M., Lith, P. ja Walden, R. (2010), *Suomen kansainvälistyvä harmaa talous*, Eduskunnan tarkastusva-liokunnan julkaisu 1/2010.
- Tilastokeskus (2013a), *Tulonjakotilasto (Tulonjaon palveluaineisto)*, Tilastokeskus, Helsinki.
- Tilastokeskus (2013b), *Asuntojen vuokrat*, Tilastokeskus, Helsinki.
- Virén, M. (2013), ”Onko koko Suomen talous ”harmaata”?”, *Kansantaloudellinen aikakauskirja* 109: 399-412.